

นายเมี้ยน สิงห์ทะเล อายุ 54 ปี

Mr. Mien Singtalea Age 54

งานหัตถกรรม
เครื่องปั้นดินเผา

Craftsmen Descendant
Pottery

หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
ด้านเกวียน นับเป็นเอกลักษณ์ของ
ท้องถิ่นที่มีมาแต่โบราณ และจาก
เครื่องปั้นดินเผาด้านเกวียนรูปแบบ
ดั้งเดิมที่ใช้ในครัวเรือน สร้างสรรค์
ให้เกิดเป็นผลงานที่โดดเด่นด้วย
ทักษะฝีมือการปั้นที่ได้สัดส่วน ใส่ใจ
ในความละเอียด ใส่อารมณ์และ
องค์ประกอบต่าง ๆ จนก่อเกิดเป็น
“เครื่องปั้นดินเผารูปนกฮูก” ที่ดู
เสมือนมีชีวิตเป็นเอกลักษณ์แห่ง
ฝีมือของ นายเมี้ยน สิงห์ทะเล

การสืบสานภูมิปัญญางานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

นายเมี้ยน สิงห์ทะเล ลูกหลานชาวอำเภอด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญางานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาจากบิดา ที่ประกอบอาชีพช่างปั้นดินเผามาแต่ดั้งเดิมสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษนับร้อยปี ทำให้นายเมี้ยนผูกพันกับงานเครื่องปั้นดินเผามาตั้งแต่เด็ก และได้มีโอกาสลงปั้นดินครั้งแรกเมื่อตอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาศิลปะ โดยเริ่มจากการปั้นเป็นรูปทรงผลไม้ต่าง ๆ เช่น มะม่วง มังคุด

นายเมี้ยนมีความสนใจงานด้านศิลปะเป็นพิเศษ ทั้งงานด้านวาดเขียน และงานเครื่องปั้นดินเผา เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 นายเมี้ยนจึงเริ่มฝึกการปั้นดินอย่างเต็มตัว เพื่อเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของบิดาซึ่งต้องการให้นายเมี้ยนนั้นสืบทอดงานเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนของบรรพบุรุษ โดยเริ่มจากการฝึกโดยการขึ้นรูปจากแป้นหมุน เป็นโถงใบเล็ก ครกตำหมาก ฝักฝีมือนั้นไปเรื่อย ๆ จนสามารถปั้นงานจริงออกมาวางขาย สร้างอาชีพให้กับตนเองได้

หลังช่วงเวลาการออกไปทำไร่ทำนา และเมื่อหมดฤดูทำนา นายเมี้ยนจะใช้เวลาทุกโมงยามคลุกคลีอยู่กับดินเหนียวและแท่นหมุนที่โรงปั้น สร้างสรรค์ชิ้นงานออกมาอย่างต่อเนื่อง ทำเช่นนั้นอยู่เป็นประจำ จนกระทั่งได้มีโอกาสไปเห็นผลงานของนักศึกษาที่ปั้นเป็นรูปนกยูง และนกฮูก รูปปั้นทั้งสองตัวนี้สร้างความประทับใจ และความหลงใหลและแรงบันดาลใจให้กับนายเมี้ยนตั้งแต่แรกเห็น เมื่อกลับมาที่โรงปั้นดิน นายเมี้ยนนำดินเหนียวมาฝึกปั้นเป็นรูปนกฮูก และนกยูงโดยใช้แบบจากผลงานที่ได้ไปเห็นมา

นายเมี้ยนใช้เวลา ความอดทน และความพยายาม ฝึกฝนการปั้นดินรูปสัตว์ และพัฒนาฝีมือเรื่อยมาจากวิธีครุพักลักจำ และแต่งเติมชิ้นงานตามจินตนาการของตนเอง จนสามารถปั้นดินเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น นกแก้ว นกยูง นกเงือก นกหัวขวาน หอยโข่ง และนกฮูก ได้โดยไม่ต้องอาศัยต้นแบบใด ๆ ผลงานของนายเมี้ยนทุกชิ้นเกิดขึ้นจากจินตนาการ จึงทำให้ผลงานของนายเมี้ยนที่ออกมามีความสวยงาม แปลกตา ไม่ซ้ำกับผลงานชิ้นใด ๆ ในอำเภอด่านเกวียน

ด้วยความผูกพันกับงานเครื่องปั้นดินเผา มาตั้งแต่เด็ก ประกอบกับความชื่นชอบในศิลปะ และทักษะฝีมือที่มี เกิดเป็นแรงบันดาลใจให้นายเมี้ยน สิงห์ทะเล เป็นผู้สืบทอดงานเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียนของบรรพบุรุษ ตามเจตนารมณ์ของบิดามาจนถึงในปัจจุบันนี้

การสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

จากภูมิปัญญาที่ถูกส่งต่ออีกทั้งองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบิดา ฝึกฝนเรียนรู้เทคนิคและใช้ประสบการณ์พัฒนาสร้างสรรค์ผลงานมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้นายเมี้ยนเป็นผู้ที่ครอบครองด้วยภูมิปัญญา มีความเข้าใจเรื่องงานเครื่องปั้นดินเผาเป็นอย่างดี มีทักษะฝีมือ และพรสวรรค์การปั้น ซึ่งนอกจากการปั้นเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมเอกลักษณ์พื้นถิ่นอย่าง ครก โอง อ่าง กระถาง ไห แล้ว นายเมี้ยนยังมีความสามารถและพรสวรรค์การปั้นดินได้หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะเป็นรูปสัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น

เทคนิคการสร้างผลงานที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์นั้น ส่วนหนึ่งคือวัตถุดิบ ที่อยู่ที่การเลือกดินดินที่จะนำมาปั้นนั้นจะต้องเป็นดินเหนียวจากใต้ท้องนา ผสมกับดินทรายจากห้วย หนอง คลองบึง เพราะถ้าหากใช้ดินเหนียวอย่างเดียว จะทำให้ดินมีความหนาแน่นสูง เมื่อนำไปเผาจะแตก ดินทรายจะเข้ามาทำหน้าที่ลดความหนาแน่นของดินเหนียว ซึ่งดินเหนียวที่ดีจะต้องเป็นดินที่มี

ความเหนียว ละเอียดย ไม่มีเม็ด ดินที่ใช้จะต้องเป็นดินที่อยู่ในความลึกประมาณ 1.20-1.50 เมตร จะต้องไม่ตื้นหรือลึกเกินกว่านี้ หากลึกเกินดินที่ได้นั้นจะไม่เหนียว ไม่จับตัวเป็นก้อน และก่อนที่จะนำดินไปใช้นั้นจะต้องขุดหน้าดินออกประมาณ 40-50 เซนติเมตร เพื่อให้ได้ดินเนื้อละเอียด เมื่อนำไปปั้นขึ้นรูป ชิ้นงานจะเหนียวละเอียด ไม่รุกระ

เมื่อผ่านการสร้างลวดลายแล้ว จึงเข้าสู่กระบวนการเผา ซึ่งทักษะการเผาของนายเมี้ยนนั้นก็ถือว่าโดดเด่นไม่แพ้ผู้ใด งานเผาของนายเมี้ยนนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ งานเผาแดง และงานเผาสุก งานเผาแดงนั้นใช้เวลาเผาประมาณ 41 ชั่วโมง ส่วนงานเผาสุกนั้นใช้ระยะเวลาในการเผาถึง 51 ชั่วโมง โดยจะต้องเผาในอุณหภูมิที่สูง และจะต้องเผาจนถึงจุดหลอมเหลวแล้ว งานเผาสุกที่ได้จะมีลักษณะคล้ายหิน มีความคงทน เมื่อโดนน้ำน้ำจะไหลผ่านชิ้นงาน ไม่ซึมซับน้ำ ซึ่งต่างจากงานเผาแดงที่ซึมซับน้ำ

เทคนิคการเผาชิ้นงานให้ได้สีที่สวยงาม อยู่ที่การควบคุมปริมาณไฟ ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนของฟืนที่เติมเข้าไป จะต้องหมั่นเติมฟืนอยู่เรื่อย ๆ ไม่ให้ขาด และจะต้องได้รับความร้อนอย่างทั่วถึง เมื่อเผาเสร็จจะต้องทิ้งไว้ให้ชิ้นงานค่อย ๆ เย็นตัวลง ไม่รีบร้อนนำชิ้นงานออกมาจากเตา ซึ่งอาจสร้างความเสียหายให้กับชิ้นงานได้

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

ผลงานอันโดดเด่นของนายเมี้ยน คือ เครื่องปั้นดินเผา รูปนกฮูก ที่สร้างสรรค์เป็นนกฮูกรูปแบบต่าง ๆ ฝีมือการปั้น นกฮูกของนายเมี้ยนนั้นใส่ใจในการเก็บรายละเอียดอย่าง พิถีพิถันในทุกขั้นตอน แม้กระทั่งเส้นขนของนกและแววตาจน ดูเสมือนมีชีวิต จนชาวต่างถิ่นต่างยกย่องในฝีมือและ เทคนิคการปั้นของนายเมี้ยนให้เป็นที่หนึ่ง

เครื่องปั้นดินเผารูปนกฮูก ฝีมือนายเมี้ยน มีเอกลักษณ์ ที่โดดเด่นไม่ว่าใครได้เห็นผลงานจะทราบทันทีว่าเป็นผลงาน ของนายเมี้ยน ซึ่งนายเมี้ยนสามารถเก็บรายละเอียดในทุก สัดส่วนของนกฮูกได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นดวงตาที่กลมโต ที่เกิดจากการนำท่อพีวีซี หรือแท่งเหล็กกลมมาปั๊มลงโปงน เกิดความกลวงเมื่อมองดี ๆ จะเห็นว่านกฮูกตัวนั้นมีแววตาที่ สุกใส อีกทั้งลวดลายของเส้นขน ปาก จมูก ผิวหนัง เล็บเท้า โดยใช้มีดกรีดตกแต่งลวดลายที่คมชัดเพื่อสร้างความสมจริง และดูมีชีวิตให้นกฮูก

เครื่องปั้นดินเผารูปนกฮูกของนายเมี้ยนถูกรังสรรค์ขึ้น มาหลากหลายขนาดด้วยกัน โดยมีขนาดตั้งแต่ 25 เซนติเมตร ไปจนถึง 1 เมตร จะมีทั้งแบบที่ฉลุลายนำไปทำเป็นโคมไฟ และแบบไม่ฉลุลายสำหรับนำไปตั้งโชว์ ประดับตกแต่งบ้าน เรือน นอกจากเครื่องปั้นดินเผารูปนกฮูกแล้ว ผลงานอื่น ๆ ที่ ได้รับความนิยมของนายเมี้ยน คือ เครื่องปั้นดินเผารูปนก เจริง

จะเห็นได้ว่างานเครื่องปั้นดินเผาของนายเมี้ยนนั้นมิใช่ เป็นเพียงแค่งานที่เน้นความสวยงาม แต่จะต้องเป็นงานที่ดี มี คุณภาพ ทั้งการเลือกใช้วัตถุดิบ และสีสันทองขึ้นงาน จึงทำให้ งานเครื่องปั้นดินเผาของนายเมี้ยนเป็นที่น่าสนใจ และมีผู้แวะเวียน เข้าไปซื้อหาอยู่เป็นประจำ

กรรมวิธีและขั้นตอนการทำ เครื่องปั้นดินเผารูปนกฮูก

นำดินเหนียวมาผสมกับดินทราย
ในอัตรา 2 : 1 ส่วน นวดให้ดินเข้ากัน
เป็นเนื้อเดียว

เริ่มปั้นจากส่วนฐาน โดยคลึงดิน
เป็นแผ่นกลม ๆ โดยกำหนดเส้นผ่าน
ศูนย์กลางเล็ก-ใหญ่ตามต้องการ เมื่อ
ได้ฐานแล้ว เริ่มปั้นส่วนเท้า เล็บ และ
หางติดไว้กับส่วนฐาน

คลึงดินให้เป็นเส้นยาว นำมาขด
บนฐานเป็นวงกลม ขดเป็นวงกลมไป
เรื่อย ๆ จนถึงความสูงของนกฮูก
ตามต้องการ ระหว่างที่ขดดินเป็น
วงกลมนั้น ให้ใช้มือดันดินด้านใน จัดแต่ง
รูปทรงของนกฮูก ให้มีส่วนหัวส่วนโค้ง
ตามต้องการ แล้วใช้มือคลึงเนื้อดิน
ให้เชื่อมต่อกลายเป็นเนื้อเดียวกัน

ตกแต่งรูปทรงที่เหลือของนกฮูก
ได้แก่ หัวนก ปีก คีว จมูก ตา หู และ
ปาก โดยใช้มือในการปั้น คลึงดิน จน
ได้ส่วนประกอบนกฮูกตามต้องการ

ใช้มือคลึงดินเป็นแผ่นกลม ๆ บีบ
ให้ได้รูปทรงเป็นลักษณะวงรี คล้าย
ขนนก จากนั้นนำไปติดบนตัวนกฮูก
ทีละเส้น เริ่มตั้งแต่ส่วนล่างของตัว
จนถึงส่วนปากของนกฮูก

ใช้มีดเจาะรูตามตัวนกฮูกตาม
ต้องการ จากนั้นเก็บรายละเอียดส่วนขน
ของนกฮูกโดยใช้มีดกรีดเป็นลาย

นำเหล็กแท่งกลม หรือท่อพีวีซี
กดลงบริเวณตาของนกฮูก จนกลวง
ทำให้ดวงตาดูกลมโต และสดใส

เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ทิ้งไว้จนดิน
แห้ง ก่อนนำไปเผา

นำชิ้นงานไปใส่เตาเผา จุดไฟเพื่อ
ไล่ความชื้นของชิ้นงาน ทิ้งไว้ 15 - 20
ชั่วโมง

จากนั้นทำการอุดเตา โดยจุดไฟ
และสุมฟืน นำฟืนมาวางซ้อนกันหลาย ๆ
ชั้น จนมิดปากเตา โดยจะต้องคอยเติม
ฟืนตลอดเวลาไม่ให้ฟืนยุบ ใช้เวลา
ประมาณ 4 - 10 ชั่วโมง แล้วแต่จำนวน
ของชิ้นงานที่นำไปเผา

ลงไฟ หรือ ขึ้นปล้อง โดยการนำ
ฟืนใส่ลงบริเวณด้านล่างเตา จะต้องดัน
ฟืนให้ชนกับแท่นเผา เผาทิ้งไว้ 3 - 4
ชั่วโมง ไฟจะทำปฏิกิริยากับชิ้นงาน จน
ชิ้นงานสุกทั่วทั้งชิ้น

เมื่อชิ้นงานสุกแล้วให้ปิดเตาเผา
นำแผ่นสังกะสีมาปิดปากเตาเอาไว้ 2 ชั้น
เพื่อไม่ให้อากาศเข้าไปในชิ้นงานได้
รวดเร็ว ซึ่งอาจทำให้ชิ้นงานแตกหัก เสีย
หายได้ ปิดปากเตาทิ้งไว้ประมาณ 3 คืน
เพื่อให้อุณหภูมิค่อย ๆ ลดลง จนชิ้นงาน
เย็นตัว จึงนำออกมาจากเตาเผาได้

คลึงดินเป็นแผ่นกลมสำหรับฐาน และ
คลึงดินให้เป็นเส้นยาว นำมาขดบนฐานเป็น
วงกลมไปเรื่อย ๆ

ชั้นรูปทรงของนกฮูก

ปั้นรายละเอียดส่วนตา

ปั้นส่วนขนนก

การพัฒนาสร้างสรรค์และต่อยอด

จากเครื่องปั้นดินเผาเอกลักษณ์พื้นถิ่นอย่าง ครก โอง อ่าง กระถาง ไห รูปแบบดั้งเดิม และ การสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของภาชนะเครื่องใช้ ถ้วย ชาม หม้อ ออกจำหน่ายเรื่อยมา ภายหลังเมื่อมีแรงบันดาลใจจากการที่ได้พบเห็นรูปแบบการปั้นเครื่องปั้นดินเผาเป็นรูปสัตว์จากที่ต่าง ๆ จึงเริ่มทดลองนำดินมาปั้นเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ และประสบความสำเร็จโดยที่มีหลายคนให้ความสนใจกับงานเครื่องปั้นดินเผารูปสัตว์ของนายเมี้ยนเป็นอย่างมาก

ด้วยฝีมือและพรสวรรค์ของนายเมี้ยนทำให้สามารถสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผาให้ออกมาสวยงาม แปลกตา และไม่ซ้ำใคร ทำให้ผลงานของนายเมี้ยนได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่แวะเวียนเข้ามาที่อำเภอด่านเกวียน จากความต้องการของตลาดที่มีมากขึ้น ทำให้นายเมี้ยนเริ่มพัฒนาผลงานชิ้นเล็ก ๆ ของตนเอง ให้เป็นชิ้นใหญ่ขึ้นตามคำเรียกร้องของลูกค้า อีกทั้งยังได้พัฒนางานเครื่องปั้นดินเผา รูป “นกฮูก” ซึ่งเป็นงานเครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับความนิยมที่สุด โดยการใส่รายละเอียด และสร้างนกฮูกดินเผาออกมาให้มีความเหมือนจริงมากที่สุด และพัฒนาต่อยอดผลงานของตัวเอง ดัดแปลงนำมาทำเป็นรูปนกฮูกในรูปแบบต่าง ๆ และพัฒนาเป็นโคมไฟนกฮูก จุลลวดลายโดยใช้ไม้คว้านให้เห็นด้านในของตัวนกฮูก เพื่อนำไฟมาใส่โคมไฟ ใช้สำหรับแต่งสวน หรืออาคารบ้านเรือน ทำให้ทุกวันนี้นายเมี้ยน กลายเป็นผู้มีชื่อเสียงด้านงานปั้นดินรูปนกฮูกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่สุดในอำเภอด่านเกวียน

การถ่ายทอดทักษะความรู้และภูมิปัญญา

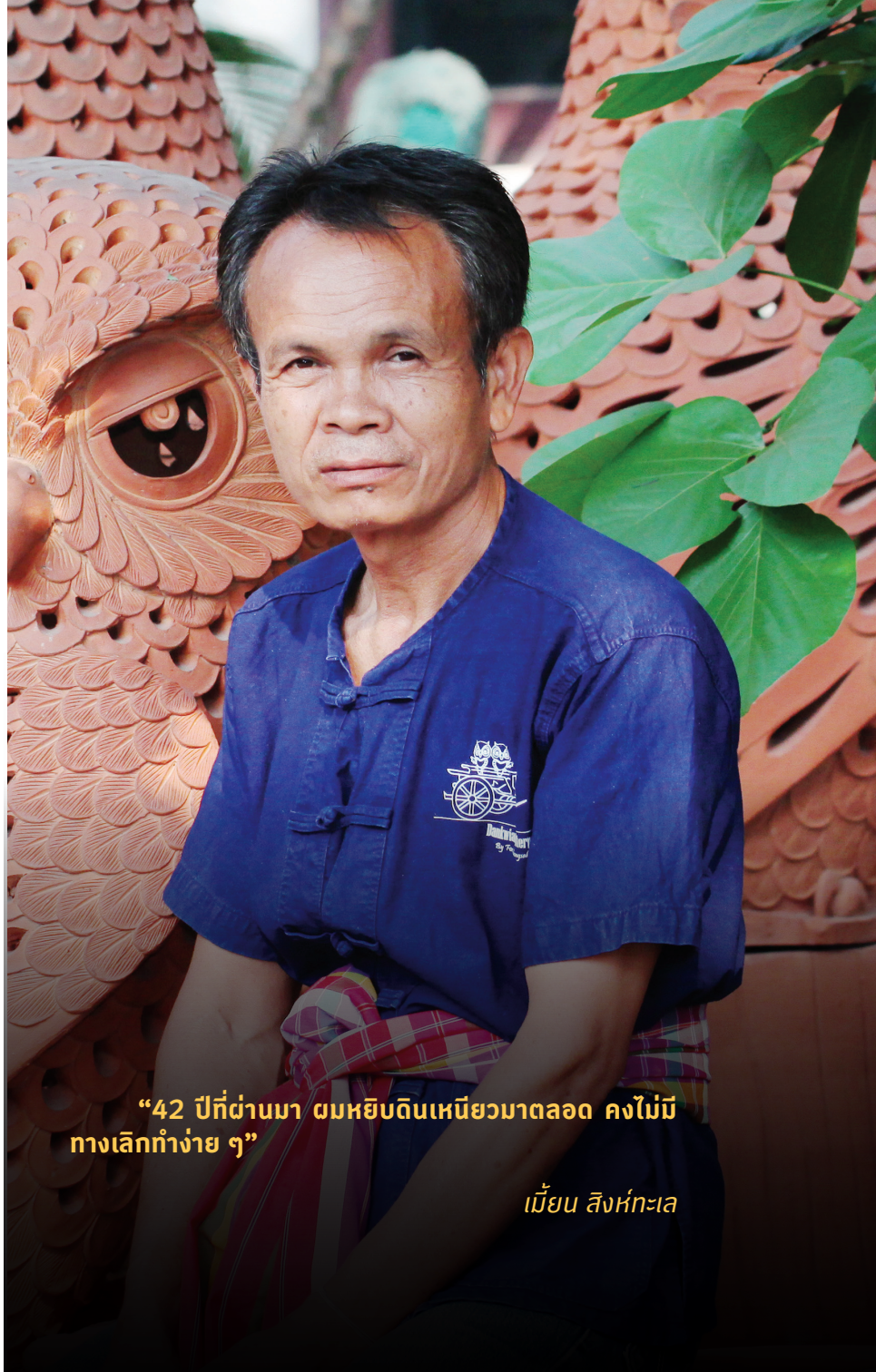
นายเมี้ยน ทายาและผู้สืบทอดงานเครื่องปั้นดินเผาจากบิดา ฝึกฝนและพัฒนาฝีมือ จนกลายเป็นช่างผู้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านการปั้น และการเผา สามารถสร้างสรรค์ผลงานอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเองโดยเฉพาะ **เครื่องปั้นดินเผา รูปนกฮูก** เอกลักษณ์ผลงานอันโดดเด่น

นายเมี้ยนได้ส่งต่อภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ และถ่ายทอดองค์ความรู้งานเครื่องปั้นดินเผาให้กับลูกชาย ทายาทเพียงคนเดียวของนายเมี้ยน จนมีทักษะฝีมือ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานโดยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้ แม้ทักษะฝีมือยังไม่เทียบเท่านายเมี้ยนผู้เป็นบิดา แต่ก็ได้เรียนรู้เทคนิคและทักษะจนเกิดความชำนาญ

นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นวิทยากร
ไปสาธิตการปั้นเครื่องปั้นดินเผา ใน
วาระโอกาสต่าง ๆ ทั้งภายในจังหวัด
นครราชสีมา และนอกพื้นที่ อีกทั้งเมื่อ
มีเวลาว่าง นายเมี้ยนจะถ่ายทอดความรู้
และสอนงานปั้นให้กับเด็ก ๆ ในชุมชน
เพื่อให้เด็ก ๆ ได้ซึมซับงานหัตถกรรม
อันเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษชาว
ด่านเกวียนที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยประสบการณ์กว่า 42 ปี
ที่ผ่านมาตั้งแต่ในวัยเด็ก จนถึงทุกวันนี้
นายเมี้ยน สิ่งหะเล ทุ่มเท ผักฝน
ทักษะฝีมือของตัวเองอยู่เสมอ อย่าง
มีเคยหยุดหย่อน ซึ่งการทำงาน
ในบางครั้งอาจจะเจออุปสรรคอยู่บ้าง
แต่นายเมี้ยนยังคงไม่ยอมแพ้ หาหนทาง
ไปต่อ จนสามารถสร้างสรรค์ผลงาน
อันมีเอกลักษณ์ สวยงาม ละเอียดอ่อน
ออกมาได้เป็นอย่างดี และยังคงตั้งใจ
สานต่องานของบิดา ให้งานหัตถกรรม
เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เป็นที่รู้จัก
และเป็นชื่อเสียงของด่านเกวียนสืบต่อไป

**“42 ปีที่ผ่านมา ผมหยิบดินเหนียวมาตลอด คงไม่มี
ทางเลikh่าง่าย ๆ”**

เมี้ยน สิ่งหะเล